

Bài 13. PHÒNG TRỪ SÂU, BỆNH HẠI

1. Biết được các nguyên tắc phòng trừ sâu, bệnh hại.
2. Hiểu được các biện pháp phòng trừ sâu, bệnh hại.

I. NGUYÊN TẮC PHÒNG TRỪ SÂU, BỆNH HẠI

Khi tiến hành phòng trừ sâu, bệnh, phải đảm bảo những nguyên tắc sau :

- Phòng là chính.
- Trừ sớm, trừ kịp thời, nhanh chóng và triệt để.
- Sử dụng tổng hợp các biện pháp phòng trừ.

Tại sao lại lấy nguyên tắc phòng là chính để phòng trừ sâu, bệnh hại ?

II. CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG TRỪ SÂU, BỆNH HẠI

1. Biện pháp canh tác và sử dụng giống chống sâu, bệnh hại

Em hãy ghi vào vở bài tập tác dụng phòng trừ sâu, bệnh hại của biện pháp canh tác và sử dụng giống chống sâu, bệnh theo mẫu bảng sau :

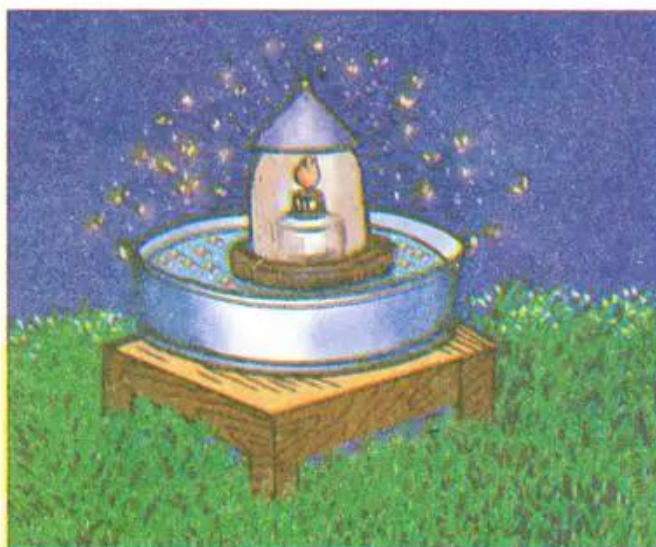
Biện pháp phòng trừ	Tác dụng phòng trừ sâu, bệnh hại
<ul style="list-style-type: none"> - Vệ sinh đồng ruộng - Làm đất - Gieo trồng đúng thời vụ - Chăm sóc kịp thời, bón phân hợp lí - Luân phiên các loại cây trồng khác nhau trên một đơn vị diện tích - Sử dụng giống chống sâu, bệnh 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

2. Biện pháp thủ công

Dùng tay bắt sâu hay ngắt bỏ những cành, lá bị bệnh (h.21). Ngoài ra còn dùng vợt, bẫy đèn, bả độc để diệt sâu hại (h.22).

Hình 21. Bắt sâu hại

Hình 22. Bẫy đèn

Em hãy nêu ưu, nhược điểm của biện pháp thủ công phòng trừ sâu, bệnh.

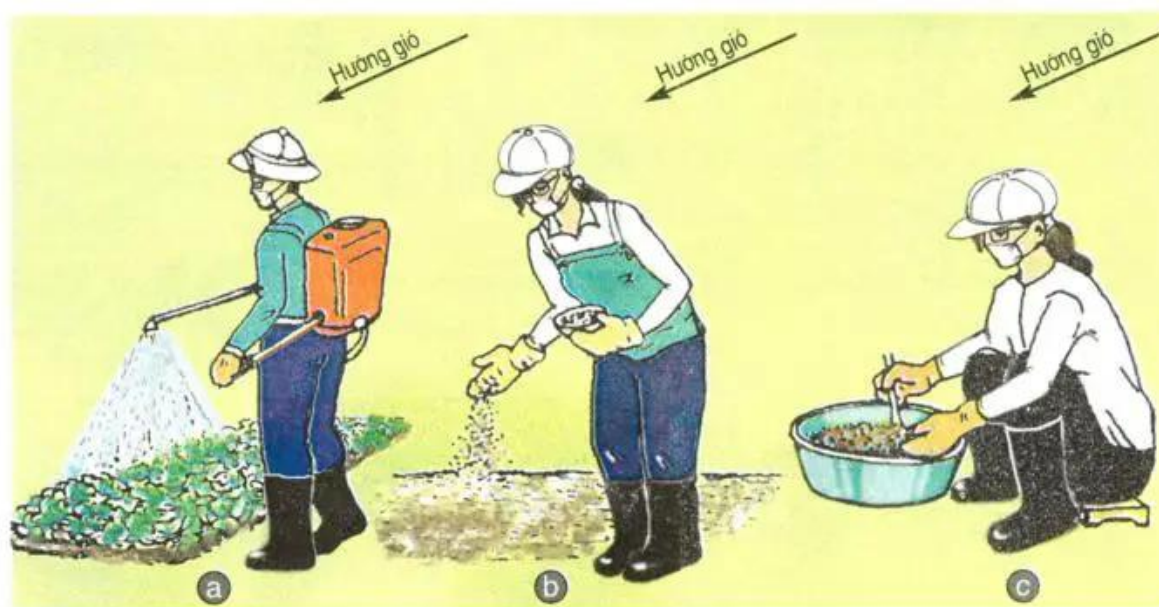
3. Biện pháp hóa học

Sử dụng các loại thuốc hóa học để trừ sâu, bệnh. Biện pháp này có tác dụng diệt sâu, bệnh nhanh ; ít tốn công ; nhưng dễ gây độc cho người, cây trồng, vật nuôi ; làm ô nhiễm môi trường đất, nước và không khí ; giết chết các sinh vật khác ở ruộng.

Để nâng cao hiệu quả của thuốc và khắc phục các nhược điểm nêu trên, cần đảm bảo các yêu cầu :

- Sử dụng đúng loại thuốc, nồng độ và liều lượng.
- Phun đúng kỹ thuật (đảm bảo thời gian cách li đúng quy định, phun đều, không phun ngược chiều gió, lúc mưa...).

Quan sát hình 23, em cho biết thuốc hóa học được sử dụng trừ sâu, bệnh bằng những cách nào ?

Hình 23. Cách sử dụng thuốc hóa học trừ sâu, bệnh

Chú ý : Khi tiếp xúc với thuốc hóa học trừ sâu, bệnh, phải thực hiện nghiêm chỉnh các quy định về an toàn lao động (đeo khẩu trang; đi găng tay; giày, ủng; đeo kính; mặc áo dài tay, quần dài; đội mũ...).

4. Biện pháp sinh học

Sử dụng một số loại sinh vật như nấm, ong mắt đỏ, bọ rùa, chim, ếch, các chế phẩm sinh học để diệt sâu hại. Phòng trừ sâu, bệnh bằng biện pháp sinh học có hiệu quả cao và không gây ô nhiễm môi trường nên đang được áp dụng trong sản xuất.

5. Biện pháp kiểm dịch thực vật

Sử dụng hệ thống các biện pháp kiểm tra, xử lý những sản phẩm nông, lâm nghiệp khi xuất, nhập khẩu hoặc vận chuyển từ vùng này sang vùng khác nhằm ngăn chặn sự lây lan của sâu, bệnh hại nguy hiểm.

Những năm gần đây, ở nước ta áp dụng chương trình phòng trừ tổng hợp dịch hại cây trồng nông nghiệp (IPM), đó là sự kết hợp một cách hợp lí các biện pháp phòng trừ sâu, bệnh, lấy biện pháp canh tác làm cơ sở.

Ghi nhớ

- Phòng trừ sâu, bệnh hại phải đảm bảo các nguyên tắc : phòng là chính, trừ sớm, kịp thời, nhanh chóng và triệt để. Sử dụng tổng hợp các biện pháp phòng trừ.
- Tùy theo từng loại sâu, bệnh hại và điều kiện cụ thể mà áp dụng các biện pháp phòng trừ thích hợp, lấy biện pháp canh tác làm cơ sở.

Câu hỏi

1. Em hãy nêu những nguyên tắc trong phòng trừ sâu, bệnh hại.
2. Sử dụng thuốc hóa học trừ sâu, bệnh hại bằng cách nào ? Cần đảm bảo các yêu cầu gì ?
3. Ở địa phương em đã thực hiện phòng trừ sâu, bệnh hại bằng biện pháp nào ?
4. Hãy nêu các biện pháp phòng trừ sâu, bệnh hại. Ưu, nhược điểm của từng biện pháp.

Có thể em chưa biết

- Hàng năm số người bị ngộ độc thuốc trừ sâu, bệnh hại ở nước ta có hàng ngàn trường hợp. Nguyên nhân do ăn rau, quả (trái) có thuốc trừ sâu không rửa sạch, do không đảm bảo an toàn khi sử dụng thuốc và phun thuốc không đúng kĩ thuật.
- Trong sản xuất, hiện nay đang sử dụng các loại thuốc thảo mộc (HBVT, cây thuốc lá, cây duối cá, cây củ đậu...) và thuốc vi sinh như chế phẩm BT, chế phẩm vi rút, nấm trừ sâu hại có tác dụng diệt sâu, bệnh hại tốt mà không làm ô nhiễm môi trường như thuốc hóa học.